

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 6. A Spiritu. Prima contra diabolum arma defensiua, est Spiritus S. gratia: quâ superantur dracones, sine qua muscæ vincunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

conuersatione lapsus in conuersationem, hoc & illud mihi contigit. Optime, fuit: Quod eo tu tendas, quod te tentationi exponas, quis inde euentus? An ignoras prouerbium: mulier ignis est, vir stippa, diabolus sufflax: Accedit alter perituri & mille onustus iuramentis, Quomodo, charissime, in hac lapsus criminat? Pater, domum lusoriam adii, & ibi ex occasione lapsus sum: Optime dicis; adii, & ex tali accessu, quid sperandum? Confitetur alter se murmurasse, & alterius honori detraxisse. Cur hoc? Conuersatus sum cum hominibus lingua dissolutis, qui nesciunt aliud proloqui, nisi de his & aliis detraherent. Quid ex eo sperandum, dum tu tibi quæris occasionem? Caue tibi, Christiane, quo vadis attinge, & quomodo, nec te ingeras tentationi. Audi Spiritum S. te monentem: *In uirtutum non eas, & non offendas in lapides: nec credas te uia laboriosa, ut ponas animam tuam scandalum.* q. d. Circumspice, ne per precipitia incedas, offendas in lapides, & aeternum corruas, nec pedibus tuis credens leuioribus, petras transas insidias & offendiculas: hoc est *uia laboriosa*: capies incautus, & temerarius expunges tibi oculos.

Valde demiro: D. Cyprianum in hac doctrina diligenter eruditum, qui semper suis inculcabat, nec debere, nec consilium esse, eo tempore, quod tyrannorum in Christianos persecutio sauebat, quemquam illorum vitro sese toribus offerre pro Christi nomine cruciandum, hoc enim erat seipsum tentationibus & decertationibus exponere, ac proinde uerendum, ne turpiter succumbat. Credit autem, quod si aliqui hoc fecerint, & tyrannis se vitro ad martyrium obtulerint, illos tyrannidis, & infidelitatis arguentes, ut S. Sebastianus, S. Euphemia & plerique alii: illos ad hoc singulari quodam Spiritus S. impulsu fuisse permotos, quod & magis proprie dicere possumus, quam quod ipsi sua sponte tyrannos adierint, quia non debet quispian tentationem temerarius accedere sed a Deo actus, vel præcisa obligatione compulsus. Pater hoc in eo, quod accidit D. Paulo, proficiscenti in Hierusalem, ubi nouerat sibi graues persecutiones, carceres, & tentationes imminere. Qua igitur ratione, o beatissime Paule eo tendis? te ipsum scuis hisce exponis difficultatibus? Non ego illuc proficiscor, inquit, sed rapior alligatus. Porro quis tibi hæc iniicit uincula? Spiritus Sanctus. *Nunc ecce alligatus ego spiritu, uado in Hierusalem.* Non erant hæc uincula materialia, nec eum uiolen-

tum traxerunt, nec inuitum sed impulsus quidam Spiritus Sancti uehementior, qui cum ei non auferret libertatem sicut nunquam suis tollit feris, quos ducit & impellit, ut animalia illa Ezechielis, magis ex ueritate dicere liceat quod a Spiritu Sancto propelleretur in Hierusalem, quam quod ipse uironeus eo retenderit.

Si igitur nec ipse Apostolus seipsum tentationibus exponere præsumit, ne quidem illis, quæ in defensionem fidei esse uidebantur. Si fortissimi Christi milites, ex seipsis ad bella non procedant, aut graues tentationes ueriti superari, quid de te erit, qui ex te ipso frequentes pericula; uoluntarie laqueis te implicas, quæ occasionem? Tu, qui ne pedem quidem moues, nisi ut eo tendas, ubi te grauius oppugnet Satan, & in pedicis pedem elidat, cur non, quo vadis circumspicias curiosus? Adeo diligenter præcaues, ne eo tendas, ubi corporis sanitas incurrat damnum, & non præcauebis, eo ne tendas, ubi tanto laborat periculo animæ tuæ salus? Legat diligens lector D. Thom. exponentem hæc petitionem: *Ne nos inducas in tentationem.* ubi quærit: *Utrum tentatio sit appetenda.*

2. Distinc.
2. q. 1.
ar. 3.

§. 6. A Spiritu. Prima contra diabolum arma defensiva, est Spiritus S. gratia: quæ superantur dracones, iniqua musca uincunt.

Secundam instructionem prælegit nobis Diuinus ille præceptor, assignans arma, quibus ad prælium præcincti progrediamur. In hoc consentiunt omnes, arma magnam esse uictoria partem. Quocirca Saul dum Dauidi optat de Gigante uictoriam hoc primum curauit, ut ei de armis prouideret fortissimis. Ad prælium se Christus accingit sed quibus armis proteclaus duplicibus: Ex parte Dei prima, scilicet Spiritus S. eiusque gratia. Ex altera parte secunda, scilicet ieiunium. Arma prima, & maxime ad debellandum diabolum necessaria, eiusque superandas tentationes sunt fauor, gratia & Spiritus S. adiutorium.

Conscripsit Diuus Basil. Homiliam cui titulum præfixit: *Quod sine Diuina uirtute, & gratia nullus possit resistere Satana.* Ratione cuius admirabili scribit eloquentia quem imitatur D. Hieronim. & hoc ipsum totis uiribus intendit D. August. Liqueat omnibus; inquit D. Hieronim.

16

inimici vires notoriè sine comparatione multum nostris esse fortiores. Sunt enim hi Principes potentissimi: nos vero vermiculi viles, illi spiritus fortes, contra quos infirmus est gladius, lancea, bombardæ; quibus nulla clauditur porta, nec inaccessibilis est manitio, non illos occupat somnus, non detinet prandium: nos vero caro debilis, quam extenuat fames, sitis, somnus, & alie corporis miseria. Satis expressè hoc intimat Divus Paulus: *Non est nobis colluctatio adversus carnem & sanguinem, sed adversus principes & potestates, adversus mundi rectores tenentiarum harum, contra spiritualia nequitiæ.* Hinc sequitur, quòd si solis nostris viribus descendamus in prælium paribus manibus, pari gladio, sine vilo negotio superabimur. Quid igitur remedium? In auxilium nobis sumamus, & procutemur vires Divinas, quòd si eas habeamus, securi sumus de victoria. Illis manitus Iob securus in arenam contra portas inferni prodibat: *Pone me iuxta te, & cuius manus pugnet contra me.* Mecum stupent omnes, inquit Divus Chrysostomus videntes, quòd mortuus non corruerit David, dum contra se progredi cernit horribile & infame illud spectrum Gigantem instar turris altissimæ, librantem lanceam ut pinum, inflatum superbiâ, quâ vno impetu posset integros exercitus demoliri, & nihilominus contra adolescentulum primæ laugitatis, sine gladio, aut lancea, sola funda & quinque lapidibus armatum, imperterritum, qui potius jam nunc sibi de victoria applaudentem. Quis illi vires ministravit? ipsum laire, secum esse Dei gratiam, Dei vires auxiliatrices. Vnde giganti exprobrans ait: *Venio te in nomine Domini.* Id est, Dei & viribus & defensione. Cui hæc prælio sunt, ait David, securus viuit. Ratione huius psalmum decamavit de certa victoria, quâ gaudet vir iustus Dei sultus adiutorio: *Qui habitat in adiutorio Altissimi.* Spem concepit Dei servus: quòd omnibus gehennæ venatorum laqueis euadet exeditus, *De laqueo venantium: nocturnis timoribus, Non timebis à timore nocturno: inimicis hostibus, Cadem à latere tuo mille &c.* Exercitus & militum miliones coram te procedent aspides & basilisci subicientur, *Super aspidem & basiliscum ambulabis.* Leones & dracones corruent, & conculcabuntur. *Et conculeabis leonem & draconem.* Hinc colligit D. Basil. Nullam aliam orationem seu verba perpetuo nocte ac die à nobis in ore habenda, quam ea à quibus S. Ecclesia suas

exorditur orationes, & quæ David frequentissimè concinebat: *Deus in adiutorium meum intendens. Domine ad adiutandum me festina.* Orati enim hora adstant parati inimici nos bello aggressuri, quòd feliciter & omne auspicio sine Dei adiutorio finiri non posse omnes conclamant.

Videtur Rex David velle tangere historiam quam narrat Spiritus S. de Iacob, erat illi in festissimus maior nati frater Esau qui & in eius necem conspirauerat, eo quòd illi primogenitiura abstulisset, quæ sibi ex naturali jure competeabant, ob quam causam pluriquam variniano odio ac invidia in fratrem exarsescebat: Regreditur de Mesopotamia Iacob vxoribus, liberis, gregibus & opibus dives: noua intelligit, contra sele copiosa militum cohorto fratrem armatum procedere. Quid consilii Iacob? Nouit fratris copias suis longe esse fortiores, & quòd si pari Marte cum illo confingat, certo certius præuideat se perdendum iri cum tota sua familia, gregibus & opibus. Fratris enim exercitus notoriè viribus suas excedebat legiones: quo circa secedit in solitariaiium locum, genua flectit, oculos sursum in caelum dirigit, Dei præsidium deponit. *Dei Patri mei Abraham &c. erue me de manu fratris mei Esau, quia valde timeo.* O Domine Deus meus, vae mihi, sine tuo præsidio, prosterrior infelix succurret mihi. Hoc egit oratione tam perseverante, vt totam in ea noctem transigeret: tam feruenti, vt effusus in lacrimas tam constanti, vt cum Deo luctari dici posse videretur. Eò modo declarat Oseas hanc luctam, non brachiorum motibus, sed lacrimis & orationibus. *Et inuoluit ad Angelum & confortatus est, stetit & rogauit eum.* Quibus Dei benedictionem & adiutorium adeptus est, quo confortatus, adeo conualuit & roboratus est, vt fratri suo vitroneus occurreret, qui cum talis esset, & vindictæ cupiditate flagraret, fratrem Iacob nequaquam manu aggressus est violenta, sed nec vel minimum capitis capillum lædere præsumpsit. O quam mortali odio hominem persequitur diabolus: cum enim sit ipse quo ad naturam primogenitus, de Dei domo, hereditate priuatus, cieus infremuit, ad quam Dei bonitate homo adoptatus exultat. Ob hanc igitur rationem excitatur in nos sauisissima hæc persecutio, nec curat aliud, aut somniat aliud, quam speculati, quibus nos modis possit impellere in ruinam: ad hoc omnes intendit neruos. Optas tuos

Eph. 6. 12.

Iob. 17. 3. Hom. 46. in Gen.

1. Reg. 17.

Pf. 90. 1.

Hom. de Baptis.

17

Iacob in vocat Dei gratiam

Gen. 32.

Ose. 12. 4.

Gen. 32.

illius

illius superiores? Ad Deum confuge, ferventi oratione, vigiliis, lacrimis: certius illum deprecare: *Deus in adiutorium meum intende: quod si eius præsidio munitis, imperterritus occurras inimico.*

Quis contempleretur viraginem illam Iudith, quæ, ut notat Divus Ambrosius, licet mulier ex natura debilis & ignorans, ipsos factores sapientia præcellit, viribus & animo integris prævaluit exercitiis, nedum populi sui Bethulæ, sed ipsius Regis Assyriorum, qui tantus habebatur, ut solo suo nomine fortissimas qualque sibi subjiceret civitates. Stratagemata meditatur, potentissimum eneruare Ducem Holofernem omnium quos sol vidit, invictissimum. Quid hoc rei, o Domina? Hoccine tua concipis mente? An non consideras tuas viribus eius inæquales? Totius orbis coadunatae copæ viribus eius resistere non præsumunt, tu vero sola, mulier infirma, inermis, illum confidis te posse subiugare? Etiam inquit, & quidem licet meæ sint infirmiores vires, ipseus Dei mihi aderunt auxiliares. Post hæc obstupesces, quod longa habita oratione, qua sacerdotem intulit, & populum adhortata est, ait, se tale quid stratagemata moliri, & contra crudelissimum prodire inimicum. Quæ igitur arma, o Domina requiris? quas legiones? Vestras non appeto, sed tantum, ut Deum rogetis, ille mihi sua arma, suas suppeditet copias, gratiam suam elargiatur. Nihil aliud faciat, nisi oratio pro me, ad Dominum Deum nostrum. Et continuo, quasi qui se armis induit & induitur, ingreditur oratorium suum: hoc enim cubiculum amandis Dei militibus convenientissimum, eius gratia & præsidio, quo redduntur omnibus invincibiles. Ingressa est oratorium suum, & induens se cilicio, posuit cinerem super caput suum, & prosternens se Domino, clamabat ad Dominum. Dei igitur præsidio munita or prodit in campum, & quas non victorias reportet, admiraberis, inquit Divus Ambrosius. Prima sit, de cunctis militibus, qui arenam maris multitudine superabant, quos adeo lascivos & in omnem venerem effusos carpit Spiritus S. ut dedecori sibi ducerent occurrentem mulierem intactam puramque dimittere. Inter millenas eius farinae copias transit mulier elegantissima, inermis, & nequidem ad hoc, quod animo faciendum gerebat, nimirum, ut Holoferni caput obturcicaret, ulla secum arma deferbat. Ac proinde tot obtu-

nuit numero victorias, quot in exercitu milites numerabantur. Secunda de ipso Holoferne, homine ad luxuriam nato, quæ postquam cum illo in eodem cubiculo pernoctasset, intacta & immaculata permansit. Ultima denique, qua Holofernis obturcans caput, triumphavit. Quam tuta poteris illustrissima Domina tali prælio confligere, ita viribus tuis inæqualis, sed Divinis corroborata: & quam certus de victoria tu esses, si illis adiutus descenderes in arenam?

Eventum quendam femina admiratione dignissimum narret Spiritus Sancti, & exponit, ænigma difficillimum: agit de eo, quod contigit, dum Deus ex Ægyptiaca servitute Filios Israel in libertatem vindicaret, & inter alia referret, cyniphes & muscas ac crabrones, bella gessisse: In modum exercitus sese cyniphes disponunt, lanceolis suis & tubulis. Ecce quem, movent arma: In Ægyptios, populum ad bella promptissimum, fortissimum, qui cedat nemini; & cum sint muscæ illæ tales, illi vero homines gigantei, eos devicerunt. Minimus crabronum, solo suo morfu Ægyptiorum robustissimum quemque mortuum in terram illidebat & vel vna musca solo suo aculeo deliciebat, & prosternebat Ægyptum armis munitissimam. Ex alia parte crudum intuleunt bellum ipsis Israelitis horrendi quidam dracones, flammivomi serpentes, adeo venenosi scorpiones, ut solo suo contactu, quin & halita suo interficerent, & nihilominus, absit ut Israelitas prosternerent, quin potius dracones ipsos illi superabant. Protagoræ sophisma; quid minus creditu, cum sint vniuersi eiusdemque naturæ omnes homines, quod illos vel vna musca superet & occidat, aliis vero nec milleni venenosi dracones nocere sufficiant? Voluit ostendere Deus (ait Spiritus Sanctus) nullam esse sine eius auxilio victoriam, nec quidem de vno crabrone, & hunc sufficere ut deliciat vel robustissimum. Porro nullas contrarias vires, licet terribilium draconum, & serpentum posse contra renerrimum & maxime inbecillum, homuncionem eius auxilio munitum prævalere. Ob defectum Divinæ gratiæ: quæ eis posset esse subsidio; vno muscæ morfu concidebant Ægyptii; quia vero Israelitæ Dei erant favore protecti, illos nec pestilentes dracones, aut serpentes venenosi inficiebant. Audite historiciæ textum: *In hoc ostendit inimicis nostris, quia tu es, qui liberas ad omni malo.*

illos enim locustarum & muscarum occiderunt morsus, filios autem tuos, nec draconum venentorum ruerunt dentes, misericordia enim tua adueniens sanabat illos. Quam futile est, quod sufficit in animæ tuæ interitum vel vna locusta, aut crabronis bombas, vnus strepitus sibiriaz mulierculæ, vel soleæ crepitus, vnus oculi puellæ reflexus, vnus verbum tibi displicens, vel mundi minima occasio, quæ vix duobus valeat obolis: E contra miraberis viros sanctissimos, meritis insignes grauissimis expositos periculis, à lasciuis & venustissimis mulieribus prouocatos vt Ioseph, S. Vincentium Ferrarium, S. Thomas Aquinatem, ad mortem vique ab inimicis conquisitos, vt D. Stephanum; inter mille carnis incentiua constitutos vt. D. Hier. contra voluntatem inter millenas representationes lasciuas detentos, quas illis fingebant demones; vt D. Antonium, D. Catharinam Sementis, nullum percepisse nocumentum, illæcos perstississe: Hæc sic vnica causa: Diuinæ misericordie gratiâ muniebantur, orationum, lachrimarum, vigilarum & ieiuniorum piis operibus impetratâ. Tu vero nec illâ te munire satagis, nec eam à Deo deposcis, nec plus quid sit oratio, nostri, nec in ea magis te ipsum exeres, quàm si quid foret Arabicum &c.

§. 7. Cum ieiunasset. *Necessarium quoque est ieiunium, quod diabolum prostermit, vt Eleazar elephantem.*

19 **A**lia habuit Christus arma, quibus ex parte sua se præmuniuit, nimirum strictam quadraginta dierum ac noctium abstinentiam. Aliud nobis hic prælegit documentum; licet enim tibi Dei gratia sit pernecessaria, vt obtineas de hoste victoriam, non tamen et totum committendum: etiam necessarium est, vt ex parte tua aliquid agas, & eius auxilio jungas tuam diligentiam, ieiunia & tui ipsius mortificationem. Supponebat hoc Salomon in illa sua ad Deum supplicatione: *Emitte illam de calis sancti tui & à sede magnitudinis tua, vt mecum sit, & mecum laboret. Largite mihi, Domine, gratiam tuam: vt mecum sit, & mecum laboret, non ideo illam requiro, vt ipsa totum exequatur, & ego dormiam otiosus, sed vt mecum sit & mecum laboret: q. d. Domine fauorem tuum non quero, vt me laboribus subtraham: sine illo enim nihil fit, sed vt fauor*

tuus labori meo vires addat, ita vt iunctim operentur. Huic coacinit D. Paulus: *Abundantius illi omnibus laboranti, non ego autem, sed gratia Dei mecum: Quibus ve bis significare voluit nostrum laborem ex se parui valere, requiri tamen: licet enim homo ex natura sua sit ipsa infirmitas, Diuino tamen fultus auxilio, potentissimus est. Requiritur igitur arma ex parte tua, Quænam erunt hæc, quibus contra diabolum configas? Ieiunium strictum, continuum & rigorosum.*

Composuit D. August. de hac materia librum, *De Agone Christiano*. In quo supponit potentissima contra diabolum arma esse ieiunium: vt verò hoc declaree, quæstionem proponit. Notorium est: ait, ieiunium contra carnem pugnare, contra carnem tendere eius vires, eam impetere sed licet hoc verum sit, tamen etiam constat, inimicos nostros, nec carnem esse, aut carne veltiri, sed putos spiritus. Optimum de hoc reddit nobis testimonium D. Paulus: *Non est nobis coluctatio aduersus carnem & sanguinem, sed aduersus Principes & potestates, aduersus mundi rectores tenebrarum hærum, contra spiritualia nequitiæ.* Si igitur ieiunium carnem impugnet, diabolus verò non sit; quale bellum potest diabolo inferre ieiunium? Hoc noueris mysterium (inquit D. August.) de quo omnes tractant Sancti: licet enim diabolus sit spiritus, communiter tamen nos per carnem nostram oppugnat.

Expendunt Sancti Patres: *Quod primus omnium Israelitis egressus de Ægypto armatus: oppositus fuerit Amalec: Hic erat de Esau progenie natus, per Amalec filium Elphas, consanguineum Iacob & Esau, & significat: Populus lambens sanguinem. Ge nuinum hieroglyphicum carnis; est enim illa quæ primum prodit, & quam diabolus obtundit spiritui fratri suo. vt Esau, pr. mogenis frater, Iacob. Huic necesse est occurrere oratione & virga. Hoc enim remedium præscribit Moysi Dominus: Mandat, vt montem conscendat, vt verò eum ascendat, præcepit, sibi præsidio sumat virgam & orationem: orationem, & strictum poenitentia ieiunium. Hoc vult à Moysè Deus vt carnem affigat durius, quo spiritus inualescat, robustior & se opponat fortiori demoni in tentationibus, quibus eum lacellit & spiritus ex palestra recedat gloriosus. Hoc lego ex D. Ambrosio. *Stationes vocantur ieiunia quod sancti & commemorantes in eis, inimicos insidiantes repellunt. Standum contra demonium; ait D. Ambrosio. necessaria.**